Περί μεταφράσεων των λειτουργικών κειμένων (Αγιορείτες Ιερομόναχοι)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 18 Μαρτίου, 2010

Τον τελευταίο καιρό γίνεται πολύ λόγος για το θέμα των μεταφράσεων των λειτουργικών κειμένων της Εκκλησίας σε γλώσσα περισσότερο προσιτή στον σημερινό κόσμο. Στο μικρό αυτό άρθρο εξετάζεται κατά πόσον μια ενδεχόμενη μετάφραση των λειτουργικών κειμένων θα βοηθήση ή θα βλάψη, και αν επομένως είναι σκόπιμη ή και θεμιτή η προσπάθεια αυτή.

Ακούγεται συχνά η άποψη ότι οι σημερινοί νέοι αδυνατούν να συμμετάσχουν στη λατρεία της Εκκλησίας μας και αιτία είναι η λειτουργική γλώσσα. Δεν υπάρχει βέβαια καμμία αμφιβολία ότι οι σημερινοί νέοι, δεχόμενοι τη σύγχρονη «εκπαίδευση της αμάθειας», είναι γλωσσικά υπανάπτυκτοι και αποκομμένοι από τις ιστορικές ρίζες τους. Χωρίς να εξετάζουμε εδώ τα αίτια της θλιβερής αυτής πραγματικότητας, συμφωνούμε κατ' αρχήν ότι θα πρέπη να τους βοηθήσουμε όσο μπορούμε, ώστε να κατανοούν και αυτοί τα λειτουργικά κείμενα και να συμμετέχουν στην θεία Λατρεία.

Θεωρούμε όμως ότι είναι μεγάλο λάθος η "λύση" της μεταγλωττίσεως των ιερών κειμένων. Διότι, όπως έχει αποδειχθή, «**η όποια μετάφραση θα προδώση δραματικά τη νοηματική εμβέλεια του πρωτοτύπου** και θα δυσχεράνη σε μεγάλο βαθμό την διανοητική κατανόησή της αντί να την διευκολύνη». Οι λόγοι είναι πολλοί: Η δημοτική υστερεί σε εκφραστικές δυνατότητες σε σχέση με τον αρχαίο ελληνικό λόγο. Αδυνατεί επίσης να αποδώση με την ίδια νοηματική πυκνότητα τις μετοχές και τα απαρέμφατα όπως και τις λεπτές εννοιολογικές αποχρώσεις των εμπρόθετων προσδιορισμών (Βλ. **Φώτης Σχοινάς,** *Λειτουργική Γλώσσα*, σελ. 43-5).

Το κυριώτερο όμως είναι η **απόδοση των δογματικών εκφράσεων**. Πώς είναι δυνατόν να μεταφραστούν οι όροι *ουσία, φύση, υπόσταση, πρόσωπον, ενέργεια* κλπ. χωρίς τον κίνδυνο της αιρετικής αποκλίσεως; Οι άγιοι Πατέρες, που υπέστησαν διωγμούς και μαρτύρια για να κρατήσουν ανόθευτη την πίστη, διατύπωσαν τους όρους αυτούς με θείο φωτισμό. Και θα προσπαθήσουμε εμείς να επαναδιατυπώσουμε την πίστη με άλλους όρους πιο "σύγχρονους"; Ο άγιος Γρηγόριος Νύσσης επισημαίνει τον κίνδυνο της γλωσσικής αλλαγής στους δογματικούς όρους: «*Επί του θείου δόγματος ουκέτι ομοίως ακίνδυνος ή διάφορος χρήσις των ονομάτων. Ου γαρ μικρόν ενταύθα το παρά μικρόν*» (PG 45, 120C). Δεν είναι δύσκολο να φαντασθούμε πόσες αιρέσεις μπορούν να παρεισφρύσουν μέσα στα πλήρως μεταφρασμένα

λειτουργικά κείμενα, τις οποίες κανείς δεν θα είναι εύκολο να αντιληφθή. Ο απλός πιστός μάλιστα, δεν θα είναι πλέον σε θέση να διακρίνη ανάμεσα σε έναν μεταφρασμένο ύμνο του αγίου Ιωάννου του Δαμασκηνού, σε έναν νεοσύνθετο (διότι θα υπάρξουν και τέτοιοι), και στα προτεσταντικά τραγούδια (που κυκλοφορούν ανωνύμως).

Αν, πάλι, πρόκειται να αφήσουμε τους θεολογικούς όρους ανέπαφους (όπως διατείνονται κάποιοι συντηρητικότεροι), το αποτέλεσμα της επεμβάσεως θα είναι ο ψιλός κλιτικός εκδημοτικισμός τους και η συντακτική απλοποίηση της προτάσεως. Δηλαδή, χωρίς να βοηθούμε ουσιαστικά στην κατανόηση του κειμένου, εξοστρακίζουμε από τη λειτουργική χρήση την αποστολική και πατερική γλώσσα, με όλες τις βαρύτατες συνέπειες που αυτό συνεπάγεται.

Αντί, λοιπόν, να προσπαθούμε να "διευκολύνουμε" τους νέους, κατεβάζοντας το υψηλό γλωσσικό επίπεδο της Λατρείας, είναι προτιμότερο να τους βοηθήσουμε ώστε με ελάχιστο κόπο να μπορούν να κατανοούν τη γλώσσα του πρωτοτύπου, **αναβαθμίζοντας έτσι και το γλωσσικό τους επίπεδο**. Όσοι αισθάνονται δυσκολία στη γλωσσική κατανόηση της Θείας Λειτουργίας -η οποία θεωρείται και είναι το κέντρο της ζωής μας- ας αφιερώσουν λίγο χρόνο ιδιωτικά στη μελέτη της, δηλαδή τη μετάφραση και ερμηνεία της, και ας παραμείνη η τέλεσή της στους Ναούς ως έχει, στην παραδεδομένη γλωσσική μορφή.

Το Ελληνόπουλο, πέρα από τη γνώση της νεοελληνικής, θα πρέπη να εξοικειωθή στην κατανόηση (όχι βέβαια στην πλήρη εκμάθηση) και παλαιοτέρων μορφών της ενιαίας ελληνικής γλώσσας. Είναι απαράδεκτο, να μην είναι σε θέση να κατανοήση, και ως εκ τούτου να αποστρέφεται, το Ευαγγέλιο, τον άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο, τον Παπαδιαμάντη, κλπ. Τούτο πρέπει να μας προβληματίζη όλους, και να αποτελή μέριμνα της πολιτείας αλλά και της Εκκλησίας.

Εδώ θα θέλαμε να επισημάνουμε πολύ επιγραμματικά: **α)** ότι η λειτουργική γλώσσα δεν είναι η καθ' αυτό αρχαία ελληνική γλώσσα αλλά απλούστερη μορφή της, πλησιέστερη στη νεοελληνική, και **β)** ότι για την κατανόησή της δεν χρειάζονται σπουδές φιλολογίας. Αρκεί ο συχνός εκκλησιασμός με λίγο ενδιαφέρον και προσοχή. Η συνεχώς επαναλαμβανόμενη μορφή της, μάλιστα, είναι ένα επιπλέον στοιχείο που διευκολύνει την κατανόησή της.

Η εξοικείωση με τη λειτουργική γλώσσα (όπως και με κάθε αντικείμενο μαθήσεως) απαιτεί τη συνεχή τριβή με αυτήν. Όπως έχει λεχθή πολύ σωστά, ο αραιός εκκλησιασμός δεν οφείλεται στο "ακατανόητον" της λειτουργικής γλώσσας, αλλά αντίστροφα: δεν κατανοούμε τη λειτουργική γλώσσα επειδή δεν εκκλησιαζόμαστε. Αυτή είναι η πικρή αλήθεια, και μάταια προσπαθούμε να θεραπεύσουμε ένα κακό με λανθασμένη διάγνωση και με ακόμη πιο λανθασμένη θεραπεία. Θα ελκύσουμε τους

εκτός Εκκλησίας νέους, όταν τους πλησιάσουμε με πραγματική αγάπη, και όχι όταν αλλοιώσουμε την γλώσσα της θείας Λατρείας. Κάτι τέτοιο προσπάθησε να κάνη και η Αγγλικανική εκκλησία και πέτυχε ακριβώς το αντίθετο (Βλ. Γέροντος Σωφρονίου, *Οψόμεθα τον Θεόν*, σελ. 375).

Όσο γιά τους εκκλησιαζόμενους πιστούς, αρκεί το εμπνευσμένο κήρυγμα του Ιερέως στην θεία Λειτουργία. Διότι όταν ο άνθρωπος πιστεύει και έχει ζήλο και καλή διάθεση, ακόμη και αγράμματος να είναι, ο Θεός θα τον φωτίση και θα τον οδηγήση στην βίωση της θείας Λατρείας, κάτι πολύ ανώτερο από την απλή κατανόησή της. Οι παππούδες μας -άνθρωποι κατά κανόνα ολιγογράμματοι- ποτέ δεν διαμαρτυρήθηκαν για την λειτουργική γλώσσα. Αισθάνονταν μάλιστα ως ζωτική ανάγκη τον συχνό εκκλησιασμό. Τί ήταν αυτό που τους τραβούσε στην Εκκλησία, εφ’ όσον δεν "καταλάβαιναν" τα περισσότερα από τα εκεί λεγόμενα;

Αξίζει να προσέξη κανείς το **Κολλυβαδικό κίνημα**, που ουσιαστικά υπήρξε ένα κίνημα πνευματικής και λειτουργικής αναγεννήσεως. Η εποχή της Τουρκοκρατίας ήταν, γλωσσικά τουλάχιστον, σε χειρότερη κατάσταση από τη σημερινή, αφού ο χριστιανικός λαός ήταν τελείως απαίδευτος. Οι Κολλυβάδες Πατέρες όμως, που εργάστηκαν σε τόσο αντίξοες συνθήκες, ποτέ δεν έθεσαν θέμα απλοποιήσεως της λειτουργικής γλώσσας. Ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης, μέγας Πατήρ της Εκκλησίας και διδάσκαλος του Γένους, αν και μετέφρασε αγίους Πατέρες, ποτέ δεν μετέφρασε λειτουργικά κείμενα- μόνο τα ερμήνευσε. Ανάλογη υπήρξε και η δράση όλων των Κολλυβάδων Πατέρων και του αγίου Κοσμά του Αιτωλού, ο οποίος επέμενε τόσο πολύ στην ίδρυση σχολείων.

Το φωτεινό παράδειγμα των αγίων Πατέρων μας καθοδηγεί απλανώς στο σκοτάδι της σημερινής εποχής, όπου τα πάντα κρίνονται και κοσκινίζονται από την τετράγωνη λογική του μεταπτωτικού ανθρώπου. Μας διδάσκει ότι, η κατανόηση των λειτουργικών κειμένων δεν είναι ζήτημα γλωσσικής απλοποιήσεως, αλλά ερμηνευτικής εμβαθύνσεως, συνειδητής ευλάβειας και θείου φωτισμού.

* * *

Οι σύγχρονοι Έλληνες είμαστε φορείς μακραίωνης παραδόσεως και έχουμε μεγάλη ευθύνη να την διατηρήσουμε. Και μόνο για την γλώσσα μας, θα πρέπη να θεωρούμε το γεγονός ότι γεννηθήκαμε Έλληνες ως μία μεγάλη δωρεά του Θεού, και αυτό δεν αποτελεί καθόλου σωβινισμό. Απλώς αναγνωρίζουμε τις θείες δωρεές και συνειδητοποιούμε την ευθύνη μας. Δεν είναι καθόλου τυχαίο, όπως ισχυρίζονται μερικοί, ότι το Ευαγγέλιο γράφτηκε στην Ελληνική γλώσσα. Γράφει σχετικά ο π. Γεώργιος Φλωρόφσκυ: «*Υπήρχε τόσο λίγη "συμπτωματικότητα" στην "εκλογή" της ελληνικής γλώσσας όση υπήρχε στο γεγονός ότι η σωτηρία εκ των Ιουδαίων εστίν (Ιωάν. δ',*

22)... Η Εκκλησία στον καθορισμό των δογμάτων εξέφρασε την αποκάλυψη με τη γλώσσα της ελληνικής φιλοσοφίας» (*Δημιουργία και Απολύτρωση*, σ. 35-6). Είναι φανερό ότι η γλώσσα που χρησιμοποιεί η Εκκλησία μας επί τόσους αιώνες στην Λατρεία είναι η **καλύτερη για να αποδώση** τα λειτουργικά κείμενα, λόγω της ιεροπρεπείας, της ακριβείας και της λογικότητός της (θέματα που η ανάλυσή τους ξεφεύγει από τα όρια του μικρού αυτού άρθρου).

Οι μεταφράσεις στις ξένες γλώσσες είναι απαραίτητο φυσικά να γίνουν, παρόλη την αναπόφευκτη φθορά και πτώχευση που επέρχεται. Και στις περιπτώσεις όμως αυτές, ο μεταφραστής θα πρέπη να μην αρκήται στην κατά το δυνατόν τελειότερη ανθρώπινη γνώση, αλλά να εμφορήται από το ίδιο Αγιο Πνεύμα που είχαν οι Πατέρες οι οποίοι συνέγραψαν τις θείες Λειτουργίες, ώστε να μην αδικήση το κείμενο και τους πιστούς. Όσο για την μεταγλώττιση στη νέα ελληνική (που σημειωτέον είναι πολύ πλησιέστερη στη λειτουργική γλώσσα απ' ό,τι οι σλαβικές γλώσσες στα αρχαία σλαβονικά), θεωρούμε ότι είναι όχι μόνο περιττή αλλά και πολύ επιζήμια.

Έχει αποδειχθή ότι οι Πατέρες του Δ' αιώνος, οι οποίοι και συνέγραψαν τις ιερές Λειτουργίες που τελούμε μέχρι σήμερα, δεν χρησιμοποίησαν τη δημώδη γλώσσα του καιρού τους αλλά επέλεξαν συνειδητά, τόσο για την κηρυγματική όσο και (πολύ περισσότερο) για τη λειτουργική γλώσσα, την αρχαιότροπη γλωσσική έκφραση. Ο λόγος, για τον οποίο οι άγιοι Πατέρες έκαναν αυτή την επιλογή, δεν ήταν τόσο η ανωτερότητα της γλωσσικής αυτής εκφράσεως (διότι και η τότε ομιλούμενη δεν είχε χάσει όπως η νεοελληνική το απαρέμφατο και τη μετοχή, και συνεπώς διατηρούσε την ακρίβεια, λιτότητα και σαφήνειά της). Πιστεύουμε πως ο κυριώτερος λόγος είναι ότι ήθελαν να προσδώσουν μια **ιεροπρέπεια** στα λειτουργικά κείμενα με έναν γλωσσικό τύπο που δεν εχρησιμοποιείτο για τις υποθέσεις της απλής καθημερινότητας. Και αυτό είναι κάτι που θα πρέπη να λάβουν σοβαρά υπ' όψιν τους οι σημερινοί οπαδοί της μεταγλωττίσεως, αν δεν θέλουν να δημιουργούν ανεπιθύμητους συνειρμούς στους πιστούς, και να τους προξενούν διάσπαση και ευθυμία μέσα στον ιερό Ναό! Κατά την έκφραση του Γέροντος Σωφρονίου, θα γεννώνται «*εν τη ψυχή και τω νοϊ των παρευρισκομένων αντιδράσεις κατωτέρου επιπέδου*» (*Οψόμεθα τον Θεόν*, σελ. 376).

* * *

Εάν η σημερινή τάση μεταγλωττίσεως και απλοποιήσεως των πάντων υπήρχε στα χρόνια των μεγάλων Πατέρων της Εκκλησίας, μπορούμε βάσιμα να υποθέσουμε, από όσα προαναφέρθηκαν, ότι θα είχε καταδικασθή. Ο ιερός Χρυσόστομος ίσως θα επαναλάμβανε: «*Ουδέ σοφίας ανθρωπίνης δείται η θεία Γραφή προς την κατανόησιν των γεγραμμένων, αλλά της του Πνεύματος αποκαλύψεως*» (PG 53, 175). Το άγιο Πνεύμα όμως δεν λείπει ποτέ από την Εκκλησία του Χριστού. Έτσι, και οι σύγχρονοι

θεοφόροι Πατέρες και φωτισμένοι Γέροντες έχουν εκφρασθή ήδη για το θέμα αυτό.

Ο μακαριστός Γέροντας Σωφρόνιος, στο γνωστό κεφάλαιο «*Περί της λειτουργικής γλώσσης*» του βιβλίου του *Οψόμεθα τον Θεόν*, αναιρεί με κατηγορηματικό τρόπο τους «*άτοπους ισχυρισμούς περί του δήθεν ακατανοήτου*» της λειτουργικής ελληνικής γλώσσας, και καλεί να μείνουμε πιστοί σ' αυτήν. Λέγει μεταξύ άλλων ο Ρώσος(!) αυτός Πατήρ: «*Η Λειτουργία, ως το κορυφαίον μέσον αναφοράς του ανθρώπου προς τον Θεόν, είναι φυσικόν να έχη ως εκφραστικόν όργανον την κατά το δυνατόν τελειοτέραν γλώσσαν (ενν. την αρχαία ελληνική)... Η επί τοσούτον χρόνον χρησιμοποιηθείσα και καθαγιασθείσα γλώσσα της θείας Λειτουργίας... είναι αδύνατον να αντικατασταθή άνευ ουσιώδους βλάβης αυτής ταύτης της λατρείας*».

Ο μακαριστός **Γέροντας Παΐσιος** ήταν και αυτός σαφώς αντίθετος με τη σημερινή "λειτουργική αναγέννηση". Έλεγε ότι με τις μεταφράσεις των λειτουργικών κειμένων θα αποκοπή ο λαός μας από τη γλώσσα της Αγίας Γραφής και των Πατέρων, και ότι είναι αδύνατον να αποδοθούν πλήρως οι όροι και οι έννοιες των κειμένων αυτών στη δημοτική, πολύ περισσότερο από μη άγιους. Αναφέρουμε ενδεικτικά ότι, όταν το 1982 επρόκειτο να κυκλοφορήση το βιβλίο του Ιερομονάχου Γρηγορίου *Η Θεία Λειτουργία*, Σχόλια, ο Γέροντας δεν επέτρεψε να τυπωθή παράλληλα και η ετοιμασμένη μετάφραση της θείας Λειτουργίας, ως απλό ερμηνευτικό βοήθημα, διότι αυτή, έλεγε, «μπορεί κάποτε να χρησιμοποιηθή ως αφορμή για μεταφράσεις στα λειτουργικά κείμενα»! Τί θα έλεγε άραγε αν ζούσε σήμερα;

Ο μακαριστός **Γέροντας Πορφύριος**, ενώ ήταν τελειόφοιτος μόλις Α' Δημοτικού, χάρη στον ζήλο και την αγάπη του για τα λειτουργικά κείμενα, έμαθε ανάγνωση και θεολογία από την Αγία Γραφή (της οποίας πολλά κεφάλαια είχε αποστηθίσει), την Παρακλητική και τα Μηναία. Έφτασε να γίνη δοχείο της χάριτος του Θεού, και να ξεπεράση στη σοφία πολλούς θεολόγους και επιστήμονες. Συνιστούσε την προσεκτική και διαρκή μελέτη των αγιογραφικών και υμνολογικών κειμένων, την χρήση του λεξικού και τη σύγκριση με άλλα τροπάρια, για την ανεύρεση της έννοιας μιας άγνωστης λέξης. Και βέβαια, παρ' όλη την ευρύτητα του πνεύματός του, ποτέ δεν μίλησε για ανάγκη μεταφράσεως των λειτουργικών κειμένων.

Πολύ σωστά έχει παρατηρηθή ότι «η λειτουργική αναγέννηση είναι απότοκος της **πνευματικής αναγεννήσεως του πιστού** και καθόλου υπόθεση Συνεδρίων, Σεμιναρίων και Επιτροπών. Τελεσιουργείται στο ένδον της καρδίας του πιστού κατόπιν πνευματικού μόχθου και εσωτερικών στεναγμών, συνεπικουρούσης βεβαίως απαραιτήτως και της θείας Χάριτος». Στην θεία Λειτουργία «"κατανοούμε", με την πατερική σημασιολογική εκδοχή της λέξεως, τόσο όσο μας επιτρέπει η καθόλου πνευματική κατάστασή μας. Επομένως το καιρίως ζητούμενο για τη λειτουργική αναγέννηση είναι η δια της μετανοίας και τηρήσεως των εντολών του Χριστού προσωπική μας αναγέννηση» (Σχοινάς, ένθ' αν., σ. 47 και 110). Και η ποιμαντική

προσπάθεια της Εκκλησίας σε αυτή την αναγέννηση των πιστών θα πρέπη κυρίως να στοχεύη.

* * *

Συνοψίζοντας, θεωρούμε ότι το θέμα της μεταγλωττίσεως των κειμένων στην θεία Λατρεία είναι πολύ σοβαρό, διότι, εκτός από τη σύγχυση και την απώλεια της ιεροπρέπειας που προξενείται, θραύεται οριστικά η μακραίωνη συνέχεια της λειτουργικής γλώσσας, με τεράστιες αρνητικές συνέπειες. Και είναι εντυπωσιακό ότι το όλο κίνημα "λειτουργικής αναγέννησης" δεν ξεκινά από τον απλό λαό (για χάρη του οποίου υποτίθεται ότι γίνεται), αλλά από κάποιους καθηγητές, ιερείς και επισκόπους. Μπορούν λοιπόν οι άνθρωποι αυτοί να στερούν το δικαίωμα από το εκκλησίασμα να δοξολογήση, να ευχαριστήση και να ικετεύση τον Τριαδικό Θεό, με τις ίδιες λέξεις που χρησιμοποίησαν όλοι οι θεοφόροι Πατέρες μας; Πολύ φοβούμαστε ότι θα οδηγήσουν με τον τρόπο αυτό σε διχασμό το εκκλησιαστικό πλήρωμα.

Ο απλός λαός στην πλειονότητά του δεν επιθυμεί τις μεταφράσεις, έστω και αν δεν είναι σε θέση να καταλάβη καλά τα λειτουργικά κείμενα. Είναι χαρακτηριστικό ότι η εγκύκλιος της Αρχιεπισκοπής, που ώριζε να διαβάζεται το Ευαγγέλιο και μεταφρασμένο στην θεία Λειτουργία, δεν στάθηκε δυνατόν να εφαρμοσθή λόγω της αντιδράσεως του κόσμου.

Ένα άλλο **πρακτικό ζήτημα**, στο οποίο ίσως δεν έχει δοθή η απαιτούμενη προσοχή, είναι ότι, άπαξ και ανοίξη η θύρα για τις μεταφραστικές προσπάθειες, θα αρχίση αμέσως και ο ανταγωνισμός και διχασμός μεταξύ των **επιδόξων μεταφραστών**. Ήδη σε μία Μητρόπολη είναι γνωστό ότι κυκλοφορούν δύο μεταφράσεις της Θείας Λειτουργίας, με πολλές και μεγάλες διαφορές μεταξύ τους. Αλλά ακόμη και μία μετάφραση να επικρατούσε σε όλο τον ελληνικό χώρο -πράγμα αδύνατον-, μετά από παρέλευση μιας δεκαετίας περίπου θα εθεωρείτο πλέον ξεπερασμένη, σύμφωνα με τα κριτήρια των οπαδών της μεταγλώττισης, λόγω της εξέλιξης της γλώσσας. Και είναι απρόβλεπτες όλες οι συνέπειες της απώλειας της καθιερωμένης λειτουργικής γλώσσας, την οποία θέλει να επιφέρη ο ου κατ' επίγνωσιν μεταρρυθμιστικός ζήλος.

Με αφορμή την αναφορά των δύο ανωτέρω μεταφράσεων της Θείας Λειτουργίας, αναφέρουμε με πολλή λύπη μας, ότι σ' αυτές (καθώς και σε άλλες μεταφράσεις λειτουργικών και αγιογραφικών κειμένων της ίδιας Μητροπόλεως) υπάρχουν δυστυχώς πολλά και σοβαρότατα λάθη. Η υπόδειξή τους ξεφεύγει από τα όρια του παρόντος άρθρου. Θεωρούμε όμως ότι το σοβαρότερο λάθος είναι αυτή η όλη τάση για μεταγλώττιση των ιερών κειμένων (διότι τα επί μέρους γραμματικά, συντακτικά, τυπογραφικά, παρανοήσεως, ή και θεολογικά, λάθη μπορεί κάποτε να διορθωθούν).

Το θλιβερότερο όμως στην προκειμένη περίπτωση είναι ότι οι εν λόγω μεταφράσεις επιβάλλονται να τελούνται από τους Ιερείς της Μητροπόλεως. Και βέβαια δεν ρωτήθηκε καθόλου το πλήρωμα των πιστών. Δικαιολογημένα λοιπόν τίθεται το ερώτημα: Για ένα τόσο σοβαρό θέμα **δεν θα έπρεπε πρώτα να πάρη απόφαση η Εκκλησία συνοδικώς** (αν όχι Πανορθόδοξη Σύνοδος, τουλάχιστον το Οικουμενικό Πατριαρχείο, ή έστω η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος); Μπορεί ο καθένας που θεωρεί ακατανόητη και ξεπερασμένη τη λειτουργική γλώσσα να συντάσση μία μετάφραση και να την εκδίδη; Οπωσδήποτε αυτό είναι θέμα που υπερβαίνει τα στενά όρια μιας Μητροπόλεως και αφορά όλους τους Ορθοδόξους Έλληνες.

Στην **ιστορία της Ελλαδικής Εκκλησίας** παρουσιάστηκαν ανάλογα φαινόμενα, το 1834 (όταν η Βιβλική Εταιρεία εξέδωσε την Αγία Γραφή σε μετάφραση του Νεοφύτου Βάμβα) και το 1901 (τα λεγόμενα Ευαγγελικά). Και στις δύο περιπτώσεις η Ιερά Σύνοδος απέρριψε τις μεταφράσεις. Η σχετική απόφαση πέρασε στο ελληνικό Σύνταγμα του 1911 (άρθρο 2, παραγρ. 2) και τροποποιήθηκε στην αναθεώρηση του Συντάγματος το 1976 ως εξής: «*Το κείμενο της Αγίας Γραφής τηρείται αναλλοίωτο. Η επίσημη μετάφραση σε άλλο γλωσσικό τύπο απαγορεύεται χωρίς την έγκριση της αυτοκέφαλης Εκκλησίας της Ελλάδος και της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας στην Κωνσταντινούπολη*» (άρθρο 3, παραγρ. 3). Τί περισσότερο χρειάζεται για να πεισθούν για την **έλλειψη νομιμότητος** όσοι προβαίνουν σε αυθαίρετες μεταφράσεις (όχι μόνο της Αγίας Γραφής αλλά και της θείας Λειτουργίας και των άλλων ιερών κειμένων), τις εκδίδουν και, το χειρότερο, τις επιβάλλουν;

Με πόνο ψυχής παρακαλούμε την Ιερά Σύνοδο να λάβη κάποια απόφαση που θα θέση τέρμα στην εκκλησιαστική αυτή αναρχία και θα πάρη μία ξεκάθαρη θέση στην ολοένα αυξανόμενη τάση μεταγλωττίσεως των λειτουργικών κειμένων. Ας αποσυρθή κάθε είδους μετάφραση από την θεία Λατρεία, και ας χρησιμοποιηθή μόνο ως ερμηνευτικό βοήθημα στο κήρυγμα και την κατήχηση. Η εγκατάλειψη της λειτουργικής γλώσσας, με την οποία προσευχήθηκαν όλοι οι άγιοι Πατέρες μας, στην θεία Λατρεία -όπου είναι η τελευταία περιοχή ζωντανής χρήσεώς της- θα σημάνη την οριστική αποκοπή των συγχρόνων Ελλήνων από τις ρίζες της παραδόσεώς μας, με τεράστιες αρνητικές συνέπειες. Η ευθύνη όλων μας είναι μεγάλη.

Υπογράφουν οι κατωτέρω Αγιορείτες Ιερομόναχοι με τις συνοδείες τους:

Ιερομόναχος Γρηγόριος, Ιερόν Κελλίον Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου, Καρυές

Ιερομόναχος Αρσένιος, Ιερόν Κελλίον Γενεσίου της Θεοτόκου «Παναγούδα», Καρυές

Ιερομόναχος Ευθύμιος, Ιερά Καλύβη Αναστάσεως του Κυρίου, Καψάλα

(Πηγή: «Παρακαταθήκη» Ιαν.-Φεβ. 2010)

"*Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους υπευθύνους του περιοδικού ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ για την άδεια αναδημοσίευσης*". *Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ*